

Received: 11-09-2020

Revised: 10-12-2020

Accepted: 21-12-2020

สมรรถนะครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
Teachers' Competencies under Chiang Mai Primary Educational
Service Area Office on Best Practice in Developing the
Students Learning Quality

กนกกาญจน์ ตาวีโรจน์¹

Kanokkarnchana Tawiroj

kanokkarnchana_ta@cmu.ac.thสมเกียรติ อินทสิงห์²

Somkiart Intasingh

somkiart.int@cmu.ac.thนัทธ อัสภาภรณ์²

Natad Assapaporn

natad.a@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์สมรรถนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนที่ได้รับรางวัล OBEC AWARDS ปีการศึกษา 2562 จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สาระที่ประเด็น และบรรยายพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ พบว่าครูเป็นผู้มีความรอบรู้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจนหลากหลาย โดยมีความรอบรู้เชิงลึกด้านวิชาการ ด้านคุณลักษณะ เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรมและมีจิตใจที่เข้มแข็งในการดูแล และเอาใจใส่นักเรียนได้เป็นอย่างดี และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน โดยมีการปฏิบัติงานที่โดดเด่นในการส่งเสริม

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Student in Degree of Master in Department of Curriculum, Teaching & Learning Faculty of Education, Chiang Mai University

² ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Curriculum, Teaching & Learning Faculty of Education, Chiang Mai University

ความเป็นเลิศเฉพาะด้านของนักเรียน มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างยอดเยี่ยม จนสามารถส่งเสริมนักเรียน
ให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ: สมรรถนะของครู, วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ, คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Abstract

The objective of this research was to analyze teachers' competencies on best practice in developing the students' learning quality. This research adopted the qualitative research method to collect the data. Moreover, in-depth interview was conducted with 8 OBEC AWARDS winning teachers during the academic year 2019. After analyzing the data in terms of analyzing the content, synthesizing each aspect, and describing the depiction, it revealed that teachers' competencies with best practice in improving the quality of students' learning consisting of three aspects; 1) cognition aspect: teachers had an intensive academic omniscience in order to develop the diversity of student's learning quality. 2) characteristic aspect: teachers highly had morality, ethics, and powerful mind in order to nurture and care for their students. 3) working skill: teachers had an outstanding performance in terms of promoting student's specific excellence. In addition, teachers also had an operational ability as well as enable to encourage students to develop their learning in full potentials.

Keywords: Teacher's competencies, Best practices, Students' learning quality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ เป็นผลให้ครูต้องปรับเปลี่ยนตนเองไปด้วย หากครูสามารถปรับตนเองให้ทันสมัยต่อโลกและวิธีเรียนที่เปลี่ยนไป ทั้งในด้านความรู้ ทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 และเทคนิคการสอนที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน ย่อมเกิดผลดีต่อการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก (พัชรภา ตันติสุขเวช, 2560, น. 175-187) ครูจึงต้องรู้จักใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ที่กว้างไกลให้กับนักเรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้เหมาะสมโดยต้องเลือกสรรสื่อการเรียนรู้ที่จะเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด (สมหมาย จันทรเรือง, 2563) แต่ปัจจุบันครูเป็นเพียงผู้บอกวิชา ต่างจากในอดีตที่ครูคือผู้ชี้แนะชี้นำชีวิตและสังคมในชุมชน ทำให้การยอมรับนับถือครูลดลงไปมาก ครูจึงลดความภาคภูมิใจในตนเองไปด้วย ปัญหาใหม่ที่พบมากอีกประการหนึ่งคือ การที่ครูมีภาระงานมากขึ้น อีกทั้งสังคมยังเรียกร้องให้ครูมีบทบาทใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาของสังคมด้วย แต่ครูกลับมีรายได้ต่ำเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบัน อีกปัญหาที่ครูตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไม่ทัน กลายเป็นข้อจำกัดของงานครูกับรูปแบบของการศึกษาแนวใหม่ ทำให้การสอนของครูไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง เนื่องจากนักเรียนมีความหลากหลายเกินกว่าที่ครูจะดูแลและชี้แนะได้ ทำให้ครูไม่พร้อมรับการถูกเรียกร้องจากสังคม (ไพฑูรย์ สีนารัตน์, 2558, น.1-8)

ครูจึงต้องมีศาสตร์และศิลป์ของการสอน ความสำคัญของครูอยู่ที่การสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่กระตุ้นสภาพจิตใจ และกระบวนการในสมองของนักเรียนให้พร้อมต่อการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช และวิมลศรี ศุภิสรณ์, 2560, น. 212-221) เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความสามารถในการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครู ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ พุฒเพ เสียสละ จนทำให้เกิดผลดีแก่ทางราชการและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาการเรียนการสอนตามบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษา ให้เข้ารับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS ซึ่งเป็นรางวัลประจำปีที่ทรงคุณค่าของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2562, น. 1)

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและวิเคราะห์ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ที่มีสมรรถนะที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน จากผู้ที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS เพื่อเป็นต้นแบบทางปัญญาที่สำคัญในการเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูตามวิธีการ

ปฏิบัติของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านของครูในทิศทางที่ดีขึ้น ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนและการดูแลนักเรียนให้เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และผลแห่งความสำเร็จนี้จะทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

นิยามศัพท์

สมรรถนะของครู หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2550 และสะท้อนผ่านการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างโดดเด่นจนได้รับรางวัลระดับชาติ รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่จัดขึ้นเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมบุคลากรที่มีผลงาน ด้านวิชาการยอดเยี่ยม ด้านการจัดการยอดเยี่ยม และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนยอดเยี่ยม และมีความประพฤติก่อนการครองตน ครองคน ครองงาน เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวิชาชีพและในสังคม

คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ระดับความสามารถในการเรียนรู้ ของนักเรียนอันเป็นที่ยอมรับ หรือรับได้ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ได้แนวทางในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบให้กับสถานศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะสอดคล้องตามวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์สมรรถนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ได้ความรู้และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลที่ได้มาประกอบกับการทบทวนวรรณกรรม แล้วจึงทำการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือ ครูประจำการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ ซึ่งเป็นครูผู้มีสมรรถนะที่เป็นเลิศ ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ จนได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบสุดโต่งหรือกรณีเบี่ยงเบน (Extreme or deviant case sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลที่

และเหมาะสมกับประเด็นที่ทำการวิจัย ตามแนวคิดของ Patton (1990, pp. 169-186) ที่ไม่ต้องการตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง แต่วิธีการนี้มุ่งเน้นไปที่ครูผู้ซึ่งมีความสามารถอันโดดเด่น เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะอันเป็นเลิศของครูที่สามารถให้ข้อมูลมูลได้โดยตรงและลึกซึ้ง ซึ่งยินดีให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้เผยแพร่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในวงการวิชาการได้

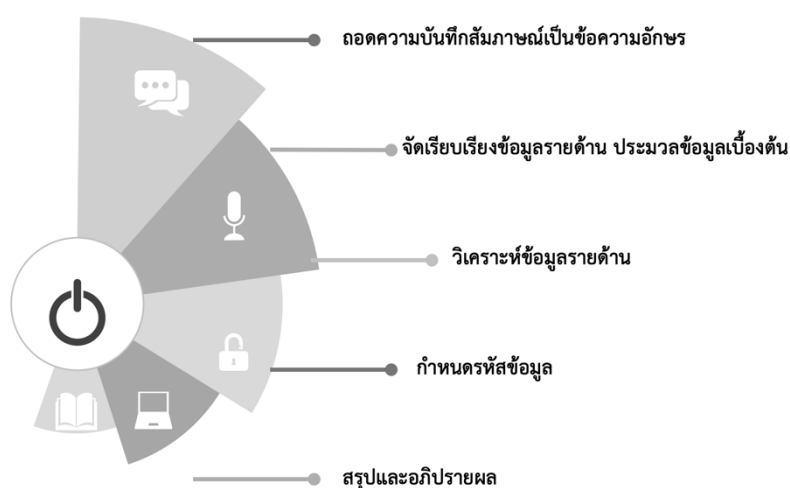
เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview form) ประกอบด้วยข้อคำถามในภาพกว้าง 6 ประเด็น คือ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จิตวิญญาณความเป็นครู การดูแลนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และการพัฒนาตน โดยพัฒนาแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผ่านการศึกษาแนวทางของชาย โพธิ์สิตา (2562, น. 159 - 186) และ เกียรติสุตา ศรีสุข (2552, น. 114 - 129) ในการสร้างคำถาม ผู้วิจัยได้สร้างจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำแนวคิดตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 จรรยาบรรณวิชาชีพครู สภาพงานครูตามข้อกำหนดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานวิชาชีพครู มาเป็นแนวการศึกษาสมรรถนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ที่มีวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2562 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 6 ประเด็น โดยแบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ในการสัมภาษณ์ได้ทำการนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า หลังจากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์ตามกำหนด ซึ่งแต่ละท่านใช้เวลาไม่เท่ากัน โดยใช้เวลาเฉลี่ยคนละ 2 - 3 ชั่วโมง ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

จากภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาทำการถอดความและเรียงเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหา โดยทำการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นด้วยการกำหนดรหัสของข้อมูล ซึ่งรหัสที่ผู้วิจัยค้นพบในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่ได้ทำการกำหนดไว้ก่อนล่วงหน้า จากนั้นจึงทำการถอดรหัสของข้อมูล เพื่อ

จัดหมวดหมู่ของข้อมูลและทำการสังเคราะห์ข้อค้นพบตามประเด็นที่ศึกษา ที่ได้จากข้อมูลที่สัมภาษณ์แล้วเขียนรายงานนำเสนอข้อค้นพบ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ค้นพบในการศึกษา ซึ่งเป็นสมรรถนะของการปฏิบัติงานของครู 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge)

ความรอบรู้เชิงลึกด้านวิชาการ

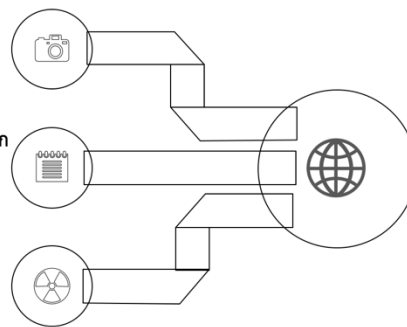
- ความรู้ลึกซึ้งด้านหลักสูตร
- ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสมัยใหม่
- ความเข้าใจรอบด้านในการวัดและประเมินนักเรียน

ความเข้าใจทิศทางการศึกษาของกระแสดิจิทัล

- การเข้าใจการศึกษายุค 4.0
- การเข้าใจบริบทพหุวัฒนธรรม

ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระบบการบริหารงานของสถานศึกษา

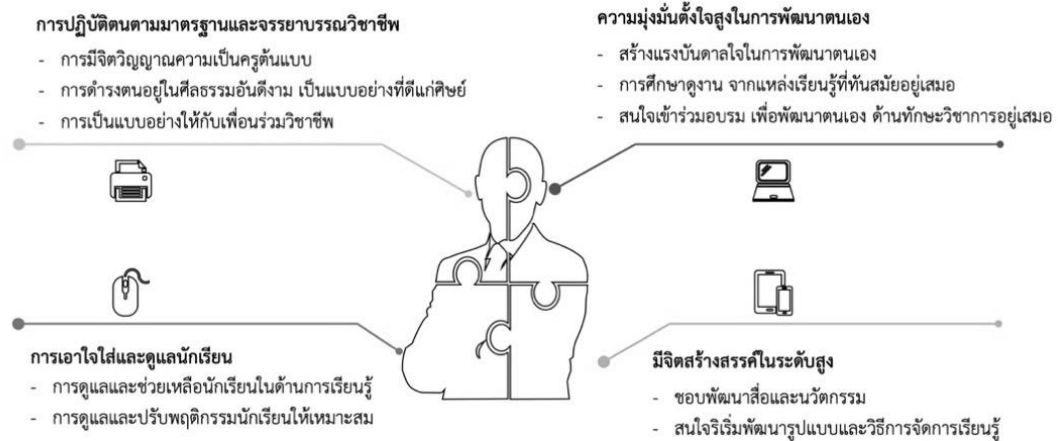
- หลักการทำงานร่วมกับผู้บริหาร
- ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ภาพที่ 2 สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านความรู้

จากภาพที่ 2 แสดงสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านความรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้มีความรอบรู้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจนหลากหลาย ทั้งด้านความรอบรู้เชิงลึกด้านวิชาการ ได้แก่ การเป็นผู้มีความรู้ลึกซึ้งด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านความเข้าใจรอบด้านในการวัดและประเมินนักเรียน ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ “...เราต้องมีการอัปเดตแผนการจัดการเรียนรู้ตลอด แล้วก็มีการเอาแผนมาแก้ มาเพิ่ม ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเรา แล้วก็มีการวิเคราะห์แผน ว่าผลเกิดขึ้นอย่างไร มีข้อเสียอย่างไร ที่จะนำมาสู่การวิจัยในชั้นเรียน เราก็จะเอามาวิเคราะห์ค่ะ พอเราวิเคราะห์แผนการสอนเสร็จเราก็จะรู้ว่าเด็กเราเป็นทิศทางไหน เราก็จะรู้ว่าเราจะกำหนดสาระการเรียนรู้รายวิชา โครงสร้างรายวิชาอย่างไร ก็จะนำไปสู่การทำให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา...” นอกจากนี้ยังต้องมีความเข้าใจทิศทางการศึกษาของกระแสดิจิทัล ได้แก่ การเข้าใจการศึกษายุค 4.0 การเข้าใจบริบทพหุวัฒนธรรม ตัวอย่างคำพูด ดังนี้ “...โมเดลการจัดการศึกษาจะเปลี่ยนไป การศึกษาแบบใหม่ การเข้าถึงบริการกิจกรรมการเรียนรู้บนโซเชียล แต่ยังคงอยู่บนหลักของประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนนั้นๆ ...” และยังมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระบบการบริหารงานของสถานศึกษา โดยมีหลักการทำงานที่ตีร่วมกับผู้บริหารและมีหลักการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่ดี ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ “...เพื่อนร่วมงานคือพี่น้องในครอบครัว ต้องให้เกียรติและยอมรับฟังความคิดเห็นของคน...”

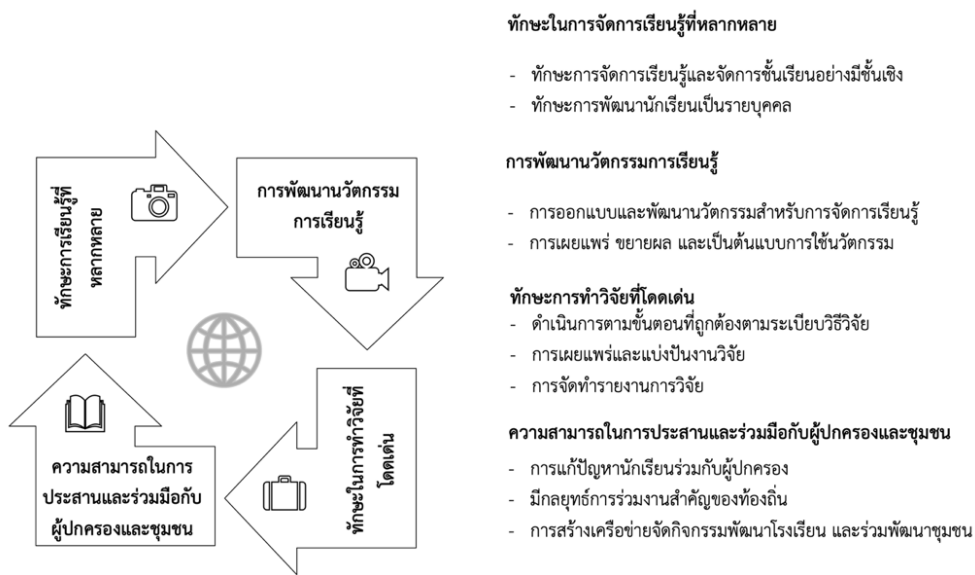
2. ด้านคุณลักษณะ (Attributes)

ภาพที่ 3 สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านคุณลักษณะ

จากภาพที่ 3 แสดงสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านคุณลักษณะแสดงให้เห็นว่าครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่เข้มแข็งในการเอาใจใส่และดูแลนักเรียนได้ดี มีความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วย การมีจิตวิญญาณความเป็นครูต้นแบบ การดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...มีคุณธรรม ศีลธรรม ชี้นำให้นักเรียนรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักหน้าที่ของตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญของโอกาส ประพฤติปฏิบัติตนในวิชาชีพด้วยความศรัทธา...” เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...การเป็นแบบอย่างที่ดี มีค่ามากกว่าคำสอน ครูต้องเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนทั้งเรื่องการแต่งกาย การวางตัว การปฏิบัติตน...” อีกทั้งยังประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพอีกด้วย อีกด้านคือ การเอาใจใส่และดูแลนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียนรู้ รวมถึงการดูแลและปรับพฤติกรรมนักเรียนให้เหมาะสม ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “การจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดและปฏิบัติกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา” มีความมุ่งมั่นตั้งใจสูงในการพัฒนาตนเอง โดยการสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ มีความสนใจเข้าร่วมอบรม เพื่อพัฒนาตนเองด้านทักษะวิชาการอยู่เสมอ ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...เพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา และฝึกอบรม ศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การสอนเสริม สร้างให้นักเรียนมีทักษะและเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น...” เป็นผู้มีจิตสร้างสรรค์ในระดับสูง โดยปรากฏในรูปแบบของความสามารถด้านการสร้างสรรค์ พัฒนาสื่อและนวัตกรรม มีความสนใจเริ่มพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ได้เป็นเลิศ ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ใช้สื่อนวัตกรรมที่น่าสนใจ...”

3. ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน (Performance skills)

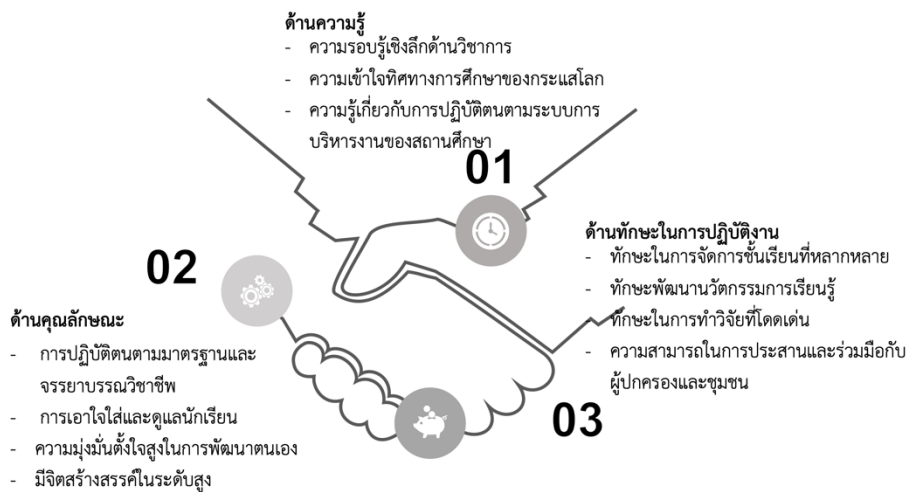

ภาพที่ 4 สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน

จากภาพที่ 4 แสดงสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าครูมีการปฏิบัติงานที่โดดเด่นในการส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะด้านของนักเรียน มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างยอดเยี่ยมจนสามารถส่งเสริมให้นักเรียนให้สร้างสรรค์ผลงานคุณภาพ และสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถในการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติ โดยใช้กระบวนการวิจัย นวัตกรรมการเรียนรู้ การสอน และการพัฒนานักเรียนโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ ได้แก่ ทักษะในการจัดการชั้นเรียนที่หลากหลาย ประกอบด้วย ทักษะการจัดการเรียนรู้เต็มหลักสูตร ทักษะการพัฒนารูปแบบการจัดการชั้นเรียน ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...อันดับแรกก็เหมือนกับเปลี่ยนวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ดึงสิ่งที่เขาชอบ ดึงความถนัดของเขาออกมา ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ก็เปลี่ยนเป็น Active Learning...” ทักษะพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...ใช้นวัตกรรม 5G step model ในการจัดการเรียนรู้...” มีการเผยแพร่ ขยายผล และเป็นต้นแบบการใช้นวัตกรรมในเวทีระดับประเทศ ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...นำผลงานของนักเรียนที่เป็นตัวแทนไปร่วมกิจกรรมมาให้นักเรียนคนอื่นดู เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อรุ่นน้อง ก็จะมีการเผยแพร่ผลงานนักเรียน...” มีทักษะในการทำวิจัยที่โดดเด่น โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...การสอนแต่ละแผนพอเราจัดการเรียนรู้เสร็จ เราก็ต้องมีแบบวิเคราะห์แผน เราไม่ใช่มีแบบบันทึกหลังแผนโดยทั่วไป เกิดผลอย่างไร มีข้อเสียอย่างไร ที่จะนำมาสู่การวิจัยในชั้นเรียน...” มีการเผยแพร่แบ่งปันผลงานสู่สาธารณะ การจัดทำรายงานการวิจัยอย่างเป็นระบบระเบียบ ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง พื้นฐานนาฏศิลป์...” มีความสามารถในการประสานและร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วย การแก้ปัญหานักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...ต้องทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ปกครองนักเรียนทุกคน ให้เขารู้สึกเป็นมิตรกับครูแล้วความร่วมมือในการดูแลนักเรียนจะตามมา...” และยังมีกลยุทธ์ในการร่วมงานสำคัญของท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน และการร่วมพัฒนาชุมชน ตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล “...ความร่วมมือเราก็จะร่วมมือกันเสมอ แล้วเขาก็จะมีการให้ความร่วมมือตัวอย่างเช่น กิจกรรมวันแม่ ผู้ปกครองมา หรือวันหยุดผ้าป่า วันกีฬาเขาก็จะมา ก็จะมีขนม มีรางวัลมาร่วม...”

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยใน 3 ประเด็นหลักต่อไปนี้

ภาพที่ 5 สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3 ด้าน

1. จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เป็นผู้ที่มีสมรรถนะด้านความรู้ โดยมีความรอบรู้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจนหลากหลาย ทั้งด้านความรู้เชิงลึกด้านวิชาการ ได้แก่ การเป็นผู้มีความรู้ลึกซึ้งทั้งด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านความเข้าใจรอบด้านในการวัดและประเมินนักเรียน อาจเนื่องมาจากครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเป็นผู้มีความสามารถด้านการออกแบบหลักสูตร เป็นผู้ออกแบบหลักสูตรด้วยตนเองจึงสามารถออกแบบหลักสูตรได้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนจึงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2561, น. 169-171) ที่กล่าวว่า ครูที่ดีนั้นจะต้องเข้าใจหลักการในการออกแบบหลักสูตร สามารถออกแบบวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับประเภทและระดับของหลักสูตร มีการประสานกลมกลืนขององค์ประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการนำไปใช้ในการสร้างหลักสูตร มีโครงสร้างที่กลมกลืนกับวัฒนธรรมและความต้องการของสังคม นอกจากนี้ยังต้องมีความเข้าใจทิศทางการศึกษาของกระแสโลก ได้แก่ การเข้าใจการศึกษายุค 4.0 การเข้าใจบริบทวัฒนธรรม และยังสอดคล้องกับ ฌอนอมพร เลาหจรัสแสง (2561, น. 5-18) ที่กล่าวว่า ครูในยุคการศึกษา 4.0 มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการสร้างนวัตกรรม นักเรียนจะเรียนรู้จากผลป้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ของครู โดยการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ในทุกช่วงชีวิต ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง คือ การที่นักเรียนมีความรู้ และทักษะสำคัญ เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและพร้อมที่จะเติบโตไปสู่พลเมืองโลก ที่มีความคิดสร้างสรรค์และความเป็นนวัตกรรม เพื่อมุ่งพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดกับสังคมโลกต่อไป และยังมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระบบการบริหารงานของสถานศึกษา โดยรอบรู้หลักการทำงานที่ดีร่วมกับผู้บริหารและรอบรู้หลักการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่ดี มีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานทั้ง 4 ฝ่ายงานตามโครงสร้างบริหารงานของโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุมาลี ชัยเจริญ (2559, น. 313-346) ที่กล่าวว่า การออกแบบการสอนเป็นกระบวนการในการวางแผนการเรียนการสอน ซึ่งนำออกแบบการสอนต้องอาศัยหลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้มาสู่การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการวัดและประเมินผล

2. จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านคุณลักษณะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่มุ่งมั่น ทุ่มเทรวมใจมีความตั้งใจอย่างจริงจังในการเอาใจใส่และดูแลนักเรียนสูงมาก มีความสามารถในการพัฒนา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ การมีจิตวิญญาณความเป็นครูต้นแบบ การปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ การเป็นแบบอย่างให้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ อาจเนื่องมาจากครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเป็นผู้ยึดมั่นในศีลธรรมอันดี เป็นผู้ปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เพื่อจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ ให้เป็นคนดีของสังคม และพร้อมดูแลนักเรียนทั้งด้านการเรียนและด้านความประพฤติให้เป็นผู้มีคุณธรรมอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พร้อมสำหรับการออกไปพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมคุณภาพ สอดคล้องกับ พินสุดา สิริธรรังศรี (2560, น. 15-28) ที่กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของครูเป็นสิ่งที่ครูพึงมีและปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศิษย์ให้เป็นคนดี คนเก่งของสังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่มีคุณภาพ ครูจึงดำรงตนที่แตกต่างไปจากอาชีพอื่นด้วยการยึดมั่นและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู อีกด้านคือ การเอาใจใส่และดูแลนักเรียน ได้แก่ การดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียนรู้ รวมถึงการดูแลและปรับพฤติกรรมนักเรียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับ วนิดา ชนินทุททวงศ์ (2551, น. 1-5) ที่กล่าวว่า การดูแลนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจสูงในการพัฒนาตนเอง โดยการสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง การศึกษาทำงานจากแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ มีความสนใจเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง ด้านทักษะวิชาการอยู่เสมอ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ประมินทร์ อริเดช (2560, น. 49-62) ที่กล่าวว่า ครูในฐานะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ควรเน้นพัฒนาตนเองหรือเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดี ทั้งในด้านวิชาการและการนำประโยชน์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการใช้ชีวิต ซึ่งสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้โดยการรับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีการใช้ความรู้พื้นฐานเดิมมาพัฒนาตนเอง การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รักการเรียนรู้ มีการค้นหาความรู้ที่ไม่สิ้นสุดโดยใช้เทคโนโลยี ซึ่งเมื่อครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แล้วจะนำไปสู่การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป และสุดท้ายด้านจิตสร้างสรรค์ในระดับสูง ได้แก่ พัฒนาสื่อและนวัตกรรม สนใจริเริ่มพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้นักเรียนเป็นผู้มีทักษะด้านวิชาการสูงมีความสามารถในการออกแบบหลักสูตรได้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและสถานศึกษา แล้วยังสอดคล้องกับ สมเกียรติ อินทสิงห์ (2563, น. 160-180) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ เป็นหนึ่งภารกิจการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการสนับสนุนและส่งเสริมทางวิชาการ ซึ่งถือว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและกลไกสำคัญด้านการสนับสนุนและส่งเสริมทางวิชาการ ในการผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินการของหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

3. จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านทักษะในการปฏิบัติงานนั้น ครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศจะมีทักษะในการปฏิบัติงานที่โดดเด่นในการส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะด้านของนักเรียน มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างยอดเยี่ยม เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถในการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติ โดยใช้กระบวนการวิจัย นวัตกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนานักเรียนโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ ประกอบด้วย ทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ทักษะการจัดการเรียนรู้ และจัดการชั้นเรียนอย่างมีชั้นเชิง ทักษะการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล อาจเนื่องมาจากครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเป็นผู้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียนในรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงได้อย่างหลากหลาย สนองต่อความสนใจและความถนัดของนักเรียน อีกทั้งครูยังเป็นผู้มีทักษะในการสังเกตจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียน แล้วนำปัญหาที่พบมาทำการวิจัยเพื่อหาทางแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ พิมพ์ เดชะคุปต์และเพียร ยินดีสุข (2561, น. 59-98) ที่กล่าวว่า จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนให้สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ การจัดการเรียนรู้นั้นเด็กเป็นสำคัญ จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน ซึ่งแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจ และความถนัด นอกจากนี้ครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศยังมีทักษะในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การออกแบบและพัฒนานวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้ มีการเผยแพร่ ขยาย

ผล และเป็นต้นแบบการใช้นวัตกรรม มีทักษะในการทำวิจัยที่โดดเด่น ได้แก่ ดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย การจัดทำรายงานการวิจัยอย่างเป็นระเบียบ อีกทั้งยังใช้กระบวนการวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย มีการเผยแพร่แบ่งปันผลงานสู่สาธารณะ สอดคล้องกับ ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2561, น. 169-171) ที่กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้ให้แก่ตนเอง ได้แก่ การสอนให้กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างมีเหตุผลด้วยตัวเอง สอนให้ตั้งจุดมุ่งหมายที่จะไปสู่ความสำเร็จ สอนให้รู้จักหา เลือกรายละเอียด วิเคราะห์ ดีความ แล้วเก็บข้อมูลไว้ใช้ประโยชน์ได้ต่อไป สอนให้สรุปความเข้าใจความสำคัญ มีการนำเสนอ อภิปรายในชั้นเรียน สอนให้ตกผลึกในข้อคิดที่ค้นพบที่สรุปจากข้อมูลที่หามาเองอย่างมีระบบถูกวิธี การสอนให้รู้จักประเมิน ประยุกต์ ปฏิบัติกับความรู้อย่างแท้จริง และเรียนความเข้าใจ รู้จักประเมินเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ต่อไป ศาสตร์ของความเป็นครูจึงเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้กระบวนการคิด กระบวนการวิเคราะห์ และกระบวนการวิจัยควบคู่กันไป มีความสามารถในการประสานและร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ การแก้ปัญหาให้นักเรียนร่วมกับผู้ปกครอง กลยุทธ์ในการร่วมงานสำคัญของท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน และพัฒนาชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ชูชาติ พวงสมจิตร (2560, น. 1342-1354) ที่กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสมจึงจะสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์สมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางสำหรับครูที่มีความสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเอง ให้เกิดสมรรถนะตามแบบครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จนประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการปฏิบัตินั้นไปประกวดจนได้รับรางวัล OBEC AWARDS ได้ว่า ครูที่มีความสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเอง ให้เกิดสมรรถนะตามแบบครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จนประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องเข้ารับการพัฒนาศมรรถนะด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ และด้านทักษะในการปฏิบัติงานของครู โดยสามารถพัฒนาศมรรถนะของครูได้ด้วยการอบรม การประชุมปฏิบัติการ การเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสัมมนา การศึกษาเอกสารทางวิชาการ การเยี่ยมชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การจัดนิทรรศการ การจัดกิจกรรม Back Friday การพัฒนาและสร้างสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การนิเทศ การทบทวนหลังปฏิบัติงาน การทัศนศึกษา การเรียนออนไลน์ และการเข้าค่ายพัฒนาความรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสมรรถนะครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในระดับอื่น เช่นระดับปฐมวัย ระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ที่มีความลุ่มลึกทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
3. ควรมีการศึกษาสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในเชิงปริมาณ เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน หรือการพัฒนาโมเดลการวัดสมรรถนะของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: ครองช้างพรินต์ติ้ง จำกัด.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *Veridian E-journal, Silpakorn University*, 10(2), 1342-1354.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2561). *นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในยุคการเรียนรู้ 4.0*. เชียงใหม่: ตองสามดีไซน์.
- ปรมิษฐ์ อริเดช. (2560). *ครูในฐานะบุคคลแห่งการเรียนรู้*. ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ (หน้า 49-62). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรภา ตันติสุขเวช. (2560). *บทบาทครูในศตวรรษที่ 21*. ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ (หน้า 175-187). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พินสุตา สิริรังศรี. (2560). *ความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณธรรมของครู*. ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ. (หน้า 15-28). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เฉลยคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). *ทักษะของครู 4.0 PLC & Log book* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2558). *บทบาทของครูในอนาคต: เตรียมผู้เรียนให้สอนตนเองได้ต่อไป. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 1(1), 1-8.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). *หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา ชนินทุทรวงศ์. (2551). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้น 1-2*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต สถาบันราชานุกูล.
- วิจารณ์ พานิช และวิมลศรี ศุภีวรรณ. (2560). *ศาสตร์และศิลป์ของการสอน*. กรุงเทพฯ: บริษัทภาพพิมพ์จำกัด.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2563). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา*. เชียงใหม่: หน่วยพิมพ์เอกสาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมหมาย จันทรเรือง. (2563, 12 มกราคม). *ครูในยุค Disruption. มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก www.matichon.co.th
- สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2562). *คู่มือการประเมินรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS เล่ม 3*. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562, จาก www.obec.go.th
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2559). *การออกแบบการสอน หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: เพ็ญ พรินต์ติ้ง จำกัด.
- Patton, M. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods*. Beverly Hill, CA: Sage.